

הלכות מעשה הקרבנות

יש בכללן שלוש ועשרים מצוות עשר מצוות עשה, ושלוש עשרה מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) לעשות העולה כמעשיה הפתובים על הסדר; (ב) שלא לאכל בשר עולה; (ג) סדר החטאת; (ד) שלא לאכל מבשר חטאת הפנימית; (ה) שלא יבדיל בחטאת העוף; (ו) סדר האשם; (ז) שיאכלו הכוהנים בשר קדשי קדשים במקדש; (ח) שלא יאכלום חוץ לעזרה; (ט) שלא יאכל זר מקדשי קדשים; (י) סדר השלמים; (יא) שלא לאכל בשר קדשים קלים קדם זריקת דמים; (יב) לעשות כל מנחה כסדר מעשיה הפתובים בתורה; (יג) שלא ישים שמן על מנחת חוטא; (יד) שלא יתן עליה לבונה; (טו) שלא תאכל מנחת כוהן; (טז) שלא תאפה מנחת חמץ; (יז) שיאכלו הכוהנים שירי מנחות; (יח) שייביא אדם כל נדריו ונדבותיו ברגל שפגע בו ראשון; (יט) שלא יאחר נדרו ונדבתו ושאר דברים שהוא חייב בהן; (כ) להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה; (כא) להביא קדשי חוצה לארץ לבית הבחירה; (כב) שלא לשחט קרבנות חוץ לעזרה; (כג) שלא להקריב קרבן חוץ לעזרה. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות מעשה הקרבנות פרק א

א. כל הקרבנות שלמיני נפש חיה, באין מחמשה מינין בלבד מן הבקר, ומן הכבשים, ומן העזים, ומן התורים, ומן בני היונה. וכל הקרבנות בין שלצבור בין שליחיד, ארבעה מינין עולה, וחסאת, ואשם, ושלמים. ועוד יש שם שלושה מיני קרבן יחיד והן הפסח, והבכור, והמעשר.

ב. כל קרבנות הצבור, הן עולה או חטאת. ואין בקרבנות הצבור שלמים, חוץ משני כבשים הבאים עם לחם התנופה בעצרת; והן הנקראין זבחי שלמי צבור. ואין הצבור מקריבין אשם לעולם, ולא עוף.

ג. קרבנות הצבור הן שני תמידין שלכל יום, ומוספי שבתות, וראשי חודשים, והמועדות, ושעיר חטאת שליום הפורים. וכן אם שגגו בית דין, והורו בעבודה זרה מביא כל שבט ושבט פר ושעיר, הפר עולה והשעיר חטאת; ואלו השעירים הן הנקראין שעירי עבודה זרה. ואם שגגו, והורו בשאר המצוות כמו שיתבאר מביאין פר לחטאת; והוא הנקרא פר העלם דבר שלצבור.

ד. קרבנות היחיד הן הבכור, והמעשר; והפסח, והחגיגה והיא שלמים, והראיה והיא עולות; וקרפן הגר, והוא עולה מן הבמה, או שני בני יונה או שתי תורים ושניהן עולה, או שתי בהמות, אחת עולה ואחת שלמים; והנודר או המתנדב עולה או שלמים; ושלמים הבאין עם הלחם, הן הנקראין תודה.

ה. וכן קרבנות הנזיר, והן עולה וחסאת ושלמים; וקרבנות מצרע, והן חטאת ואשם ועולה; וקרבנות זבים ויולדות, והן חטאת ועולה; וקרפן השוגג במצות לא תעשה שיש בה כרת, והוא חטאת; ואם נסתפק לו אם עשה או לא עשה אותו החטא

מביא אִשָּׁם, וְהוּא הַנִּקְרָא אִשָּׁם תְּלוּי; וַיֵּשׁ עֲבֵרוֹת שְׁמִבִּיא
עָלֶיהֶן אִשָּׁם, וְהוּא הַנִּקְרָא אִשָּׁם וְדַאי.

ו. וְכֵן אֵיל הָעוֹלָה וּפֶר הַחֲטָאת, שְׁמִקְרִיב כּוֹהֵן גָּדוֹל מְשֻׁלוֹ
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הָרִי הֵן קָרְבַּן יָחִיד; וּפֶר זֶה, הוּא הַנִּקְרָא פֶּר יוֹם
הַכַּפּוּרִים. וְכָל אֵלוֹ הַקָּרְבָּנוֹת מִפְּרָשֵׁין הֵן בַּתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד מֵהֶן
יִתְבָּאֲרוּ דִּינָיו בַּמָּקוֹמוֹ.

ז. כָּל קָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד חַיֵּב בְּאַחֲרֵיוֹתָן, וּבְאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן: חוּץ
מִן הַנִּדְבָּה. וְכָל קָרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר אֵינָן חַיִּבִּין בְּאַחֲרֵיוֹתָן, וְלֹא
בְּאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן; וְאִם קָרֵב הַזֶּבַח, חַיִּבִּין בְּאַחֲרֵיוֹת נִסְפִּיהֶן.
וְכֵן קָרְבַּן יָחִיד שֶׁקְּבוּעַ לוֹ זְמַן הָרִי הוּא כְּקָרְבַּן צֶבֶר, וְאֵינוֹ חַיֵּב
בְּאַחֲרֵיוֹתוֹ.

ח. כָּל עוֹלֹת בְּהֵמָה, אֵינָהּ בָּאָה אֲלֹא מִן הַזִּכָּרִים בְּלֶבֶד; וְהִיא
בָּאָה מִן הַכֶּבֶשִׁים וּמִן הָעִזִּים וּמִן הַבָּקָר, בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים,
וּמִן הַתּוֹרִים וּמִן בְּנֵי יוֹנָה, וְאֶחָד בָּהֶן הַזִּכָּר וְהַנְּקֵבָה.

ט. הַחֲטָאת בָּאָה מִחֲמִשֶּׁת הַמֵּינִים הָאֵלּוּ מִן הַזִּכָּרִים וּמִן הַנְּקֵבּוֹת,
מִן הַגְּדוֹלִים וּמִן הַקְּטָנִים.

י. הָאִשָּׁם אֵינוֹ בָּא אֲלֹא מִזִּכְרֵי כֶּבֶשִׁים בְּלֶבֶד יֵשׁ אִשָּׁם בָּא מִגְּדוּלֵי
מִין זֶה, וַיֵּשׁ אִשָּׁם בָּא מִן הַקְּטָנִים.

יא. הַשְּׁלָמִים בָּאִים מִן הַכֶּבֶשִׁים וּמִן הָעִזִּים וּמִן הַבָּקָר מִזִּכָּרִים
וּמִנְקֵבּוֹת, מִן הַגְּדוֹלִים וּמִן הַקְּטָנִים; וְאֵין הָעוֹף בָּא שְׁלָמִים.

יב. הַקְּטָנִים הֵם מִבֶּן שְׁמוֹנֶת יָמִים, עַד שָׁנָה תְּמִימָה מִיוֹם לְיוֹם;
אִם נִתְעַבְּרָה שָׁנָה, נִתְעַבְּרָה לוֹ. וְהַגְּדוֹלִים בַּבָּקָר, עַד שְׁלוֹשׁ
שָׁנִים שְׁלָמוֹת מִיוֹם לְיוֹם; וּבַצֹּאן, עַד שְׁתֵּי שָׁנִים שְׁלָמוֹת מִיוֹם
לְיוֹם; יֵתֵר עַל זֶה הָרִי הוּא זָקֵן, וְאֵין מִקְרִיבִין אוֹתוֹ.

יג. אֵף עַל פִּי שְׁכָל הַקָּרְבָּנוֹת כְּשֶׁרִין מִיוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה
אֵין מִקְרִיבִין לְכַתְּחֻלָּה, אֲלֹא מִיוֹם שְׁלוּשִׁים וְהִלָּאָה: חוּץ מִן
הַבְּכוֹר, וּמִן הַפֶּסַח, וּמִן הַמַּעֲשֵׂר שְׂאֵם רָצָה לְהַקְרִיבֵן בְּשְׁמִינֵי
לְכַתְּחֻלָּה, מִקְרִיב.

יד. שְׁעוֹת מוֹנִינִן לִקְדָּשִׁים; וְאִם הוֹסִיפוּ שְׁעָה אַחַת, אוֹ פָּחַתוּ
שְׁעָה פְּסוּלִין. כִּיצַד: קָרְבַּן שְׁמִצּוֹתוֹ לִהְיוֹת בֶּן שָׁנָה אִם הוֹסִיף
עַל הַשָּׁנָה שְׁעָה אַחַת, נִפְסַל. אֲפֹלוּ הָיָה בֶּן שָׁנָה בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה,
וְהוֹסִיף עַל הַשָּׁנָה בְּשַׁעַת זְרִיקָה נִפְסַל: עַד שִׁיחֶיהָ בֶּן שָׁנָה, עַד
שַׁעַת זְרִיקָה. וְכֵן בְּכָל הַזִּבְחִים.

טו. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה כֶּבֶשׂ אוֹ כִשְׁבָּה אוֹ כֶּבֶשִׁים, הָרִי
אֵלּוֹ בְּנֵי שָׁנָה. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֵיל אוֹ אֵילִים, הֵם הַזִּכָּרִים
בְּנֵי שָׁנָתִים. וּמֵאִמָּתִי יִקְרָא אֵיל: מִשִּׁכְּנִס בְּשָׁנָה שְׁנִיָּה אֶחָד
וּשְׁלוּשִׁים יוֹם; אֲבָל בְּיוֹם שְׁלוּשִׁים אֵינוֹ כָּשֵׁר לֹא לְכַבֵּשׂ וְלֹא
לְאֵיל, וְהוּא הַנִּקְרָא פִּלָּגֶס. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ עֶגֶל, הָרִי זֶה
בֶּן שָׁנָה; פֶּר, בֶּן שָׁנָתִים. שְׁעִיר עִזִּים, בֶּן שָׁתַּיִם; כָּל שָׁנָה שְׁנִיָּה,
הוּא נִקְרָא שְׁעִיר.

טז. כָּל קָרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר, זִכָּרִים. וְכָל חֲטָאוֹת שֶׁלְצֶבֶר מִן הָעִזִּים
אוֹ מִן הַבָּקָר, וְאֵין בָּהֶן מִן הַכֶּבֶשִׁים; וְכָל עוֹלוֹת הַצֶּבֶר מִן
הַכֶּבֶשִׁים וּמִן הַבָּקָר, וְאֵין לָהֶן עוֹלָה מִן הָעִזִּים.

יז. כָּל חֲטָאת יָחִיד נִקְבָּה, וְתֹאכֵל לַכּוֹהֲנִים; וְאֵינָהּ בָּאָה מִן
הַבָּקָר: חוּץ מִשְׁלוֹשׁ חֲטָאוֹת חֲטָאת נָשִׂיא, שְׁחִיא עֲזוֹנָא כֹּלֶת;

וְחַטָּאת כוֹהֵן מְשִׁיחַ, שֶׁהִיא פֶּר וְנִשְׁרָפֶת וְהוּא הַנִּקְרָא פֶּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת; וְהַשְּׁלִישִׁית פֶּר שְׂמִינִי כוֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהוּא חַטָּאת וְנִשְׁרָף.

יח. כָּל חַטָּאוֹת שֶׁלְצָבוֹר נֶאֱכָלוֹת חוּץ מִשְׁעִיר שְׁלִיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁחִבְרוּ מִשְׁתַּלַּח; וְכֵן שְׁעִירֵי עֲבוּדָה זָרָה וּפֶר הָעֵלֶם, נִשְׁרָפִין. וּפֶר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וּפֶר הָעֵלֶם, נִקְרָאִים פָּרִים הַנִּשְׁרָפִין; וְשְׁעִירֵי עֲבוּדָה זָרָה, נִקְרָאִים שְׁעִירִים הַנִּשְׁרָפִין. הֵא לְמִדַּת שְׁחֵמֶשׁ חַטָּאוֹת הֵם הַנִּשְׁרָפוֹת שְׁתֵּים לִיחִיד, וְשְׁלוֹשׁ לְצָבוֹר.

יט. כָּל הַקִּרְבָּנוֹת הָאֵלוּ, נִקְרָאִים זִבְחִים. וְכָל הָעוֹלוֹת וְהַחֲטָאוֹת וְהַזִּמְּמוֹת וְשְׁנֵי כִבְשֵׁי שְׁלָמִים שֶׁלְעֶצֶרֶת, נִקְרָאִים קִדְשֵׁי קִדְשִׁים; אֲבָל שְׁלָמִים שֶׁלִּיחִיד וְהַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֹׂר וְהַפֶּסַח, נִקְרָאִים קִדְשִׁים קָלִים.

כ. הָאֲבִירִים שֶׁשׁוֹרְפִין אוֹתָן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ מִן הַחֲטָאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת, וּמִן הַזִּמְּמוֹת, וּמִן הַשְּׁלָמִים הֵן הַנִּקְרָאִין אֲמוריִן; וְאֵלוּ הֵן הָאֲמוריִן שֶׁלְשׁוֹר אוֹ שֶׁלְעִז הַחֵלֶב שֶׁעַל הַקֶּרֶב, וּבִכְלָלוֹ חֵלֶב שֶׁעַל גְּבֵי הַקֶּבֶה, וְשְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת בַּחֵלֶב שֶׁעַלֶיהֶן עִם הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַכֶּסֶּלִים, וְיוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד, וְנוֹטֵל מִן הַכֶּבֶד מַעֵט עִם הַיּוֹתֶרֶת.

כא. וְאִם הָיָה הַקֶּרֶבֶן מִמֵּין הַכִּבְשִׁים מוֹסִיף עַל אֵלוּ, הָאֵלִיָּה תְּמִימָה, עִם חֲלִיֹּת מִן הַשְּׂדֵרָה עַד מְקוֹם הַכְּלִיֹּת, שֶׁנֶּאֱמַר "לְעֶמֶת הָעֶצֶה יִסְרְנָה" (ויקרא ג, ט). וְכָל הָאֲמוריִן, נִשְׁרָפִין עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

כב. הִיָּתָה הַבְּהֵמָה מִעֶבֶרֶת אֶף עַל פִּי שֶׁכָּלוּ חֲדָשָׁיו שֶׁלְעֶבֶר, וְאִפְלוּ נִמְצָא חַי אֵינוֹ מַעֲלָה חֲלָבָו עִם חֵלֶב אִמּוֹ, אֵלָּא חֵלֶב אִמּוֹ בִּלְבָד; וְהָרִי הָעֶבֶר, כְּאֶחָד מֵאֲבָרֶיהָ.